

Järva Rent och Snyggt

Utvärdering

Erik Cederberg & Elinor Nissbrandt
Stockholm november 2017

Sammanfattning

Järva Rent och Snyggt (JRS) har drivits sen 2002 då projektet startades av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning inom ramen för Järvalyftet. Sedan 2008 deltar Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning i projektet. JRS finansierades med 2,5 mkr från Järvalyftet, vilket var medel som betalades ut till de deltagande föreningarna, medan Spånga-Tensta stod för kostnad för personal och administration. Inför 2017 upphörde möjligheten att söka medel inom Järvalyftet och stadsdelarna stod inför övervägandet att införliva projektet i ordinarie verksamhet eller avsluta projektet. I dagsläget finansierar Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning hela JRS, dock med delfinansiering från Rinkeby-Kista. Kontigo uppskattar den årliga kostnaden för JRS till omkring 4 mkr.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har genomfört en utvärdering av JRS och presenterat den för stadsdelsnämnden vilken beslutade att återremittera ärendet för att komplettera detta med de deltagande föreningarnas perspektiv. Med anledning av detta har stadsdelsförvaltningen upphandlat Kontigo att genomföra denna utvärdering.

Kontigos materialinsamling har bestått i intervjuer med utförare, intressenter, samverkanspartners, och stödmottagande föreningar. Underlaget består också i den dokumentation som Järva Rent och Snyggt samt uppdragsgivaren har tillgängliggjort. Kontigo har även tagit fram en enkät som skickats ut till samtliga föreningar som fått stöd under 2016.

Kontigos sammanfattande bedömning gör gällande att Järva Rent och Snyggt inte kan sägas fungera tillräckligt väl i sin nuvarande form. Därmed är det vår uppfattning att verksamheten antingen bör avvecklas eller utvecklas.

Kontigos slutsatser:

- **Personalen i Järva Rent och Snyggt besitter kompetens, nätverk, och lokal förankring anpassat för uppdraget.** Kontigos bild är att man inom JRS har arbetat upp kompetens och nätverk för att bedriva verksamheten. Kontigos material tyder på att de deltagande föreningarna i allmänhet hyser förtroende för JRS. Däremot förekommer synpunkter på att JRS inte är tydligt inriktat mot ungdomar, samt att vissa deltagande föreningar kan verka vara oseriösa.
- **Järva Rent och Snyggt är uppskattat av de deltagande föreningarna.** Kontigos enkät- och intervjustudie visar att de stödmottagande föreningarna ser en nytta med sitt deltagande, kopplat till möjligheten att möta andra föreningar samt att bedriva mer föreningsverksamhet för det stöd man tilldelas.
- **Det finns oklarheter behäftade med verksamhetens måluppfyllelse, och effekterna är sannolikt inte påtagliga.** Kontigo bedömer att den tänkta attityd- och beteendeförändringen kring nedskräpning inte beläggs. Det underlag vi kan tillgå (främst Stockholms trygghetsmätning) tyder dessutom på att Spånga-Tensta haft en negativ utveckling av upplevd skräpighet, i absoluta tal och jämfört med andra områden. De intervjupersoner som ändå upplever att området blivit renare pekar på alternativa orsaker. Vidare är integrationsaspekten inte tillräckligt väl definierad eller målsatt.
- **Det är viktigt att stödja föreningslivet, men sådant stöd kräver riktning, struktur och kontroll.** Kontigo bedömer att JRS i sin nuvarande form sannolikt inte är det bästa sättet att stödja föreningslivet. Det krävs tydligare mål kring vilka typer av föreningar man vill stödja, och vilken annan verksamhet de ska förväntas bedriva. T.ex. ser vi en diskrepans i förväntningar på hur tydligt ungdomsfokus JRS ska ha.

- **Kontrollen av de stödmottagande föreningarna i Järva Rent och Snyggt är ett utvecklingsområde.** I dagsläget består kontrollen främst av att stämma av att deltagande föreningar har ett organisationsnummer. Kontigo bedömer att detta inte säger tillräckligt mycket om föreningarnas inriktning och verksamhet, vilket vi också får stöd för vid avstämningar med andra aktörer i föreningslivet. Vi bedömer även att den svaga kontrollen leder till rykten kring att oseriösa föreningsbildningar kan tänkas delta – detta även bland de stödmottagande föreningarna.
- **Järva Rent och Snyggt har en i delar oklar insatslogik, i förlängningen kopplat vilka effekter som förväntas uppstå och hur.** Kontigo bedömer att JRS inte har en tillräckligt väl sammanhängande tänkt effektkedja, och i flera delar otillfredsställande målformuleringar – dvs. mål som inte är Realistiska, Relevanta, eller Mätbara. Vi bedömer vidare att JRS dokumentation är otillräcklig, vilket försvårar uppföljning och sannolikt leder till ett personberoende.

Kontigos rapport inkluderar rekommendationer kopplade till att antingen 1) utveckla verksamheten, eller 2) avveckla verksamheten. Den grundläggande frågeställningen gäller vilken typ av föreningsstöd man vill bedriva, för vilken typ av föreningsliv.

1. Rekommendationer för att utveckla Järva Rent och Snyggt:
 - a. Utveckla kontrollen av de stödmottagande organisationerna
 - b. Utveckla dokumentationen
 - c. Utveckla målen
 - d. Utveckla ansökningsförfarandet
 - e. Utveckla rollerna inom Järva Rent och Snyggt
2. Rekommendationer för att avveckla Järva Rent och Snyggt:
 - a. Överväg andra typer av föreningsstöd
 - b. Utred vilka delar av verksamheten som kan tas över av annan huvudman
 - c. Förvalta de nätverk som byggts upp under den tid verksamheten bedrivits

Innehåll

1 Inledning.....	8
1.1 Utvärderingens bakgrund och syfte	8
1.2 Metod och material.....	9
1.3 Rapportens disposition	10
2 Järva Rent och Snyggt	11
2.1 Historik	11
2.2 Mål och syfte med Järva Rent och Snyggt	11
2.3 Verksamheten idag	12
3 Utvärderingens resultat	16
3.1 Föreningsperspektivet	16
3.2 Effekter på nedskräpning och utemiljö	19
3.3 Arbetssätt och organisation.....	22
4 Slutsatser och rekommendationer.....	24
4.1 Slutsatser	24
4.2 Rekommendationer	29
5 Intervjupersoner.....	33

Figurförteckning

Figur 1. "Hur tycker du att JRS har fungerat i följande delar?" Antal som svarat Ganska bra eller Mycket bra (n=47). Källa: Kontigo	16
Figur 2. "Vilken nytta gör JRS för området?" Källa: Kontigo	17
Figur 3. "Vad betyder JRS för er förening?" Källa: Kontigo	18

Tabellförteckning

Tabell 1. Utvärderingsfrågorna och Kontigos sammanfattande bedömningar. Källa: Kontigo	27
Tabell 2. Modell för insatslogik. Källa: Kontigo	30
Tabell 3. Målkriterier. Källa: Kontigo	30

1 Inledning

1.1 Utvärderingens bakgrund och syfte

Järva Rent och Snyggt (hädanefter JRS) har drivits sen 2002 då projektet startades av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning inom ramen för Järvalyftet¹. Sedan 2008 deltar Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning i projektet. Inför 2017 upphörde möjligheten att söka medel inom Järvalyftet och stadsdelarna stod inför övervägandet att införliva projektet i ordinarie verksamhet eller avsluta projektet.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har genomfört en utvärdering av JRS och presenterat den för stadsdelsnämnden vilken beslutade att återremittera ärendet för att komplettera detta med de deltagande föreningarnas perspektiv. Med anledning av detta har stadsdelsförvaltningen upphandlat Kontigo att genomföra denna utvärdering. Utvärderingen har omfattat följande frågeställningar:

1. Föreningarna

- Har föreningarna som städar annan verksamhet än bara städning, och i så fall vad?
- Sitter samma person i styrelsen i flera föreningar som städar?
- Har föreningarna demokratiska värderingar och jämställda styrelser?
- Om föreningen sökt föreningsbidrag, hade de inrymts inom kriterierna för föreningsbidrag som gällde 2017?
- Erhåller föreningarna som städar andra bidrag från Stadsdelarna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista?
- På vilket sätt kan verksamheten utvecklas för att öka demokratin inom Järvaområdet?
- På vilket sätt kan städverksamheten även avse andra geografiska områden i Stadsdelen Spånga-Tensta?

2. Administration

- Krävs det två heltidsresurser för att sköta administrationen? Om inte, vad krävs?
- På vilket sätt kan den ekonomiska hanteringen skötas mest effektivt?
- Sker kvalitetssäkring och tilldelning av uppdrag till föreningar som städar på ett säkert, effektivt och transparent sätt?

3. Från beslut till idag

- Har verksamheten följt målen i Tjänsteutlåtandet från 2008 eller har det tagit en annan väg, och i så fall; hur stor är avvikelsen?
- Har föreningsstad lett till att entreprenören har mindre mängd sopor att hantera, och i så fall hur ser den trenden ut och hur mycket har man sparat i kostnader?
- Är besparingen, om det finns någon, i paritet med den kostnad som föreningsstad kostar?

4. Miljö- och boskola

- Finns det föreningar som genomför dessa årligen, och är det i så fall olika deltagare varje år eller är det samma?
- De som är inkopplade på bo- och miljöskola – vad anser de om studiecirkelverksamheten? Har det skett någon förändring i beteende eller kunskap?

5. Övriga intressenter

¹ Järvalyftet var en planprocess för Järvafältet i norra Stockholms kommun. Lyftet bestod i långsiktig investering i de socialt utsatta stadsdelarna kring Järvafältet: Akalla, Hjulsta, Husby, Kista, Rinkeby och Tensta. Genom medverkan från boende och samverkan med andra parter syftar lyftet att förbättra levnadsvillkoren i stadsdelarna. Detta bland annat genom upprustning av bostadsområdena.

- a. Vad anser fastighetsägarna om verksamheten? Är dom bekanta med verksamheten? Vill dom bidra? Vad gör dom själva? Finns det anledning till samordning med deras egen verksamhet inom området?

1.2 Metod och material

Kontigos utvärdering har omfattat följande moment:

- Dokumentstudier
- Intervjuer med genomförandeorganisation och initiativtagare
- Enkät till stödmottagande föreningar
- Intervjuer med ett urval av föreningar
- Intervjuer med intressenter

All materialinsamling har skett under hösten 2017.

Dokumentstudier

Kontigo har i dialog med JRS utförare samt med uppdragsgivare tagit del av all dokumentation som tillgängliggjorts. Denna har granskats strukturerat av Kontigo.

Intervjuer med genomförandeorganisation och initiativtagare

Kontigo har genomfört semistrukturerade telefonintervjuer med utförare och initiativtagare.

Enkät till stödmottagande föreningar

Kontigo har tagit fram en enkät till de stödmottagande föreningarna. Enkätutskicket, som skett per post, har distribuerats av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning som också samlat in enkätsvaren. Resultatet har sammanställts och analyserats av Kontigo. Enkäten har skickats ut till de föreningar som städade under 2016.

Totalt har 211 antal utskick gjorts per brev. 47 stycken föreningar, drygt 22 procent, har besvarat enkäten.

Knappt 25 procent, dvs 52 stycken enkätutskick, har returnerats. 36 av dessa har kommit åter från mottagaren då mottagarens namn inte hittats på adressen, och sju stycken har kommit i retur från boxfirman. Ytterligare ett mindre antal utskick har kommit åter pga. anledningar såsom "brevlåda borttagen", "ofullständig adress", och "avflyttad utan eftersändning". Enkäten har gått ut till de adresser som JRS haft listade i sitt underlag från år 2016.

Intervjuer med ett urval av föreningar

Kontigo har valt ut 30 föreningar att intervjua på telefon. 25 av dessa har vi kunnat komma i kontakt med, övriga föreningsföreträdare har av olika anledningar inte velat delta i undersökningen. Ett antal intervjusituationer har begränsats på grund av svenskunkaper, och i vissa fall har en tredje part deltagit som tolk i samtalet (ofta genom att en yngre bekant eller släkting till intervjupersonen

deltar i telefonintervjun genom ett konferenssamtal). Flertalet intervjuer har emellertid genomförts på svenska utan språkliga hinder.

Intervjuer med intressenter

I denna del har intervjuer genomförts med fastighetsförvaltare, personer med driftsansvar eller andra perspektiv på områdestädning, med flera intressenter.

Samtliga intervjuade föreningar, liksom övriga intervjupersoner, listas i slutet på rapporten.

1.3 Rapportens disposition

Rapporten är disponerad som följer: I detta första kapitel har kort redogjorts för Kontigos uppdrag, metod och material. I kapitel två beskrivs den utvärderade verksamheten, JRS, utifrån Kontigos materialinsamling. I kapitel tre redogörs för utvärderingens resultat med avseende på föreningsperspektivet (avsnitt 3.1), JRS effekter på nedskräpning (avsnitt 3.2), samt JRS arbetssätt och organisation från utvärderarens perspektiv (avsnitt 3.3). I kapitel fyra redogörs för Kontigos slutsatser; sammanfattande svar på utvärderingsfrågorna; samt rekommendationer som utvärderaren ställer till huvudmannen. Avslutningsvis listas intervjuade föreningar och intervjupersoner i kapitel fem.

2 Järva Rent och Snyggt

2.1 Historik

Med start år 2002 drev Spånga-Tensta stadsdelsnämnd JRS föregångare, projektet *”Tensta-Hjulsta Rent och Snyggt”*. Liksom JRS grundade sig projektet på föreningsstad inom stadsdelsområdet. Projektet utvidgades under 2008 när Rinkeby-Kista valde att ansluta sig. De två stadsdelsförvaltningarna diskuterade då gemensamma former för projektet och ett gemensamt tjänsteutlåtande antogs från båda parter där medel söktes från Järvalyftet. Det nya gemensamma namnet på föreningsstadverksamheten blev *Järva Rent och Snyggt*.

JRS verksamhet är baserad på områdesstädning, utbildning och information med ett lokalt engagemang från föreningslivet, med målet att engagera fastighetsägare och företagare i Järvaområdet. Utifrån tjänsteutlåtandet från 2008 är ett annat övergripande mål att främja integration. Vid projektstarten omfattade verksamheten 18 städområden i Tensta, vilket idag har utvidgats till Hjulsta (18 städområden), Rinkeby (18 städområden), Husby (14 städområden), Kista (10 städområden) samt Akalla (10 städområden). Från att ha inkluderat 18 föreningar och 18 städområden, omfattar JRS idag närmare 200 föreningar utspritt över 100 städområden. Satsningen har nu funnits i 15 år, och deltagandet och intresset bland föreningar har ökat över tid. I projektets tidiga skeden fanns en aktiv styrgrupp sammansatt av deltagare från dåvarande gatu- och fastighetskontoret, Järvalyftet, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, och fastighetsägarna.

JRS består främst av föreningsstad i Järvaområdet, och parallellt med städningen har även genomförts information- och utbildningstillfällen för cirkelhandledare från föreningarna, inom områdena Miljö och Bostad. Dessa handledare söker sedan medel av JRS för att genomföra utbildningar för sina egna föreningsmedlemmar. (I denna rapport refereras till dessa aktiviteter som Miljöcirkel och Boskola.) Dessa utbildningsinsatser har bland annat genomförts i samarbete med fastighetsägare, brandstationer, polis, Stockholm vatten samt miljöförvaltningen. Genom JRS olika gemensamma aktiviteter gällande både områdesstädning och utbildning- och information är syftet att skapa en demokrati- och integrationsprocess. Syftet är att denna process skapas under mötestillfällen i samband med föreningsstaden, där många olika etniska och kulturella grupper har möjlighet att träffas.

Inför 2017 upphörde möjligheten att söka medel via Järvalyftet, och stadsdelarna är därmed tvungna att ta ett beslut om projektet antingen skall bli en del av ordinarie verksamhet och budgetutrymme för 2018, eller om det skall avslutas. En utredning av JRS genomfördes av Spånga Tensta stadsdelsförvaltning och Stockholms stad under 2016, ärendet återremitterades för att även inkludera synpunkter från föreningarna.

2.2 Mål och syfte med Järva Rent och Snyggt

Tjänsteutlåtandet från 2008 *’Föreningsstad i samverkan över Järvaområdet’* utgör det huvudsakliga måldokumentet för projektet. Utifrån detta tjänsteutlåtande är det övergripande syftet med JRS att verka för integration. Detta gäller integration i två bemärkelser, dels att olika kulturer integreras i svenskt vardagsliv, samt att olika kulturer integreras med varandra. Stadsdelsområdena runt Järvaområdet har en hög andel utrikes födda invånare samt invånare med utrikesfödda föräldrar. Stadsdelarna är segregerade och betecknas ofta i delar som socioekonomiskt utsatta områden. JRS handlar om att ge invånare i stadsdelsområdena större möjlighet att påverka och ta ansvar för

utvecklingen av sin närmiljö. Genom samarbete kring städning, informationsarbete samt utbildningsarbete etableras mötesarenor där olika etniska och kulturella grupper i Järva kan utbyta erfarenheter. *"I gemensamt arbete och i studiecirkel ska grunden läggas för ömsesidig respekt och samarbete för en gemensam miljö"*.

Vid sidan av detta övergripande syfte lyfts JRS även fram som ett attitydförändringsprogram då man på sikt etablerar en "inte-skräpa-ned-kultur". Den önskade effekten är att skapa en snygg och ren stadsdel med en förväntad följd effekt att på lång sikt positivt influera individers förhållningssätt till nedskräpning. I slutändan handlar JRS om att lyfta stadsdelsområdena genom ökad sammanhållning, engagemang och ansvar. Vid sidan av det övergripande målet har JRS ett antal delmål:

1. Att ge invånare i stadsdelarna större möjligheter att påverka/ta ansvar för sin närmiljö och dess framtida utveckling
2. Att invånare i stadsdelarna får information och utbildning i miljöfrågor vilket har stor betydelse för den framtida utvecklingen, så väl i närområdet som nationellt och globalt
3. Att med ett gemensamt engagemang i miljöfrågorna skapa förutsättningar för integration och delaktighet
4. Att attityder till nedskräpningen i stadsdelsområdena förändras
5. Att skapa förutsättningar för en renare utemiljö
6. Att informera om att nedskräpningen av Järvafältet är ett växande problem
7. Att lära ut vilka effekter nedskräpningen har på både omgivande natur, parker, bostadsområden och medborgarnas upplevelse av sin närmiljö
8. Att skapa en vilja bland föreningarna på Järvafältet att aktivt delta i arbetet med att göra Järvafältet till ett renare och tryggare område
9. Att deltagande föreningar erbjuder möjligheten att bedriva information och utbildning av föreningens medlemmar i miljötankande och miljöarbete

De föreningar som deltar i verksamheten måste även bedriva en utpräglad lokal verksamhet i någon av de deltagande stadsdelarna. Andra krav som deltagande föreningar måste uppfylla gäller de formella krav som generellt ställs på föreningar som söker föreningsbidrag.² Dessa kriterier har även utökats i ansökningsförfarandet för 2017.³

2.3 Verksamheten idag

Organisation, projektledning och resurser

JRS bedrivs sedan 2008 i samarbete mellan stadsförvaltningarna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Totalt beviljades 7,5 mkr från Järvalyftet för åren 2008–2010 för föreningsstadverksamheten mellan parterna. Spånga-Tensta har haft en ledande administrativ roll under projektets gång. Inför 2017 avsattes medel för verksamheten som en del av Spånga-Tensta stadsdelsnämnds driftsbudget. Det innebär att man erhållit ersättning från Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd för utbetalningar till "deras"

² Text demokratisk vald styrelse, öppet medlemskap, stadgar, medlemsregister och krav på att registrerad med organisationsnummer samt bank-eller postgirokonton.

³ Föreningarna som erhåller föreningsbidrag ska ha en jämställd styrelse, vilket innebär att styrelserepresentationen sträcker sig mellan 40 procent till 60 procent för vardera kön (om ej andra särskilda skäl beviljas). Föreningarna skall även redovisa för hur erhållet föreningsbidrag har använts, innan den 1 november varje år. Om dessa krav ej uppfylls diskvalificeras föreningarna vad gäller föreningsbidrag för 2017 (Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltning, Föreningsbidrag 2017, förlängd tid för komplettering av vissa uppgifter <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1907191>, tillgång 171108)

föreningar. Rinkeby-Kista ersätter även Spånga-Tensta för en del av JRS administration, vilket är en rutin som tillkom under 2016. Tidigare år har Spånga-Tensta stått för samtliga kostnader – sedan 2016 bär Rinkeby-Kista omkring 30 procent av kostnader för administration mm., och Spånga-Tensta omkring 70 procent, enligt vad Kontigo erfar. Ett beslut om fortsatt utveckling av JRS innebär således sannolikt att Spånga-Tensta fortsätter driva verksamheten, med stöd från stadsdelen Rinkeby-Kista.

JRS består idag av två heltidsanställda vid Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. En projektledare med administrativt ansvar för verksamheten vad gäller budget, marknadsföring, annonsering, kontakt med föreningar, tilldelning av städområden, samt kontakt med städentreprenörer. Den andra heltidstjänsten är mer av en operativ roll och innefattar ”guidning” av städområden, utdelning av städutrustning och checklistor, uppföljning av städning samt stickprov vid bo- och miljöcirklar.

Projektets styrgrupp under de första åren bestod av representanter från bland annat dåvarande gatu- och fastighetskontor, Järvalyftet, företrädare för Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar samt ett par fastighetsägare. Syftet var att ansluta fler aktörer till styrgruppen framförallt fler fastighetsägare och företagare från Järva. Engagemanget i styrgruppen har dock minskat och Kontigo finner ingen dokumentation av representanter eller styrgruppsmöten efter 2012.

Kostnader

Den totala kostnaden för verksamheten uppgår till omkring mellan 3,2 och 4 miljoner kronor per år, exklusive de två förvaltningarnas kostnader för extra personal, lokaler och utrustning, m.m. Järva rent och snyggt har årligen finansierats med 2,5 miljoner kronor genom Järvalyftet – dessa medel har fördelats till föreningarna, medan Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning stått för övriga kostnader.

Finansieringsmöjlighet genom Järvalyftet upphörde dock inför verksamhetsåret 2017 och stadsdelarna är därav tvungna att finansiera hela verksamheten inom ordinarie budgetutrymme. Kostnaderna fördelar sig årligen med viss variation.

Fördelning samt kontroll och uppföljning av städning

Då syftet har varit att involvera så många föreningar som möjligt har man delat upp städområdena i tre perioder per säsong. Deltagande föreningar ansvarar för ett städområde under 6 månader som städas två gånger i månaden. Denna halvårsperiod sträcker sig från mitten av april till mitten av oktober. Med närmare 200 föreningar och 100 städområden mellan stadsdelarna, uppskattas det totala antalet städtillfällen till 1320 per år. Ett ökat intresse från föreningslivet har lett till att föreningsstäden har utökats, vilket innebär att varje städområde har delats så att 2 föreningar får ansvara för området och dela på bidraget.

Annonsering av föreningsstäd äger rum under februari månad. JRS annonserar genom lokal-tidningar, på förvaltningarnas hemsidor samt genom affischering och anslag vid medborgarkontoret – detta med syfte att nå ut till intresserade föreningar. Föreningarna bjuds in till tre mötestillfällen på olika platser under mars månad, då föreningsrepresentanter ansöker och blir tilldelade städområde samt städperiod. Under dessa tillfällen informerar även JRS om verksamhetens mål och genomförande samt om uppföljningsprocessen av städsinsatserna. Föreningarna blir ombedda att utse en kontaktperson tillika städansvarig, som har den primära kontakten med JRS samordnare. Karta över tilldelat städområde, utdelning av checklistor samt kvittens på städmateriel sker också i samband med dessa träffar. De formella krav som måste uppfyllas för att tilldelas ett städområde är baserat på att föreningen har ett organisationsnummer, post- eller bankgironummer, samt kontaktuppgifter.

För varje städtillfälle mottager föreningarna 1 500 kronor. Uppföljning och kontroll av områdesstädningen utförs av verksamhetsansvariga för JRS. Rapportering och resultat är baserat på de säckar som föreningarna lämnar in till förvaltningen. Kontroll sker i samverkan med förvaltningarnas upphandlade städentreprenör (Stockholm Entreprenad AB) som ansvarar för insamling, checklistor samt statistikuppgifter. Om städarbetet ej har utförts görs ett avdrag på utbetalningen. Varje år äger ett utvärderingsmöte rum med inbjudna föreningar, stadsdelsdirektörerna, samt ordföranden från båda stadsdelar. Dessa möten är framförallt tillägnade förbättringsförslag från alla parter, men även en möjlighet för främst föreningar att utbyta erfarenheter och lära känna varandra.

De deltagande föreningarna städar alltid ett flertal tillfällen, varför en deltagande förening i regel får 7 500 kronor för fem städtillfällen. För cirkelaktiviteterna (se nedan) kan man få ytterligare 4 000 kr i stöd. En städperiod och en cirkelverksamhet blir då 10 500 kronor i stöd på ett år för en deltagande förening. Kontigos material pekar på att föreningar högst har kunnat kvittera ut 18 000 kronor per år, genom att delta i både miljöcirkel och boskola samt maximalt antal städperioder.

Miljöcirkel och boskola

Parallellt med områdesstädning sker även utbildningsinsatser inom miljö och bostad – så kallad miljöcirkel och boskola. Dessa studiecirkelaktiviteter äger rum under resterande sex månader under året, när ingen föreningsstädning sker. Cirkelarna genomförs med cirkelhandledare från intresserade föreningar, som sedan utbildar sina respektive föreningsmedlemmar. Utbildning inom miljökunskap gäller bland annat källsortering och avfallshantering, och har gjorts i samarbete med Järva miljöförvaltning och Stockholm vatten. Boskola har genomförts i samarbete med bland annat Familjebostäder, Kista brandstation samt polisen, och har inkluderat kunskap om hyresrätt, besittningsrätt, andrahandsuthyrning, allemansrätten, brandrisk samt andra rättigheter och skyldigheter kopplade till ett hyreskontrakt.

Vid genomförd utbildning erhåller en förening 4000 kr i bidrag. Uppföljning och kontroll av att föreningarnas utbildningstillfällen äger rum har skett genom spontanbesök av JRS ansvariga. Föreningar har tidigare uppgett datum och plats för dessa utbildningstillfällen, så att stickprov kan genomföras. Antalet utbildningar per år varierar beroende på budgetläget.

Under 2017 har ingen miljö- och boskola ägt rum. Bilden kring hur detta beslut har fattats går isär. En bild som framkommer är att JRS personal själva valt att ta bort just dessa aktiviteter när budgeten dragits ner, istället för att t.ex. reducera antalet städområden. JRS personal menar emellertid att beslutet att ta bort just miljöcirkel och boskola varit förankrat, och att "städområden är prioritering nummer ett". Kontigo har dock tagit del av dokumentation som visar att JRS tydligt informerat om att miljöcirkel och utbildningar är det som försvinner i och med budgetneddragningen.

Dokumentation och uppföljning

Utifrån den dokumentation som Kontigo tagit del av kan man sammanfatta den huvudsakliga uppdelningen av JRS dokumentation/uppföljning som följer:

- Anmälningssblanketterna som föreningarna fyller i

Under de mötestillfällen då föreningarna anmäler sitt intresse för städning, ombeds varje förening att fylla i en anmälningssblankett. För att bli tilldelad ett städområde krävs det att föreningarna fyller i organisationsnummer, post- eller bankgironummer, samt kontaktuppgifter.

- Ansökningar till utbildningsbidrag

Föreningarna söker även medel för miljö- och boskola genom ansökningsblanketter samt anmäler sig till de schemalagda utbildningsdagar som planerats. Kontigo har inte fått ta del av dessa blanketter.

- Uppföljning av utförd städning

Områdesstädningen följs upp av JRS personal samt upphandlad städentreprenör som samlar in samtliga sopsäckar från föreningarna. Det samlas även in checklistor från föreningarna.

- Uppföljning av cirkelledarverksamhet

Det sker uppföljning av utbildningsverksamheten genom spontanbesök/stickprov till deltagande föreningar. Cirkelledarna har information om när dessa utbildningstillfällen äger rum - föreningarna förvarnas inte.

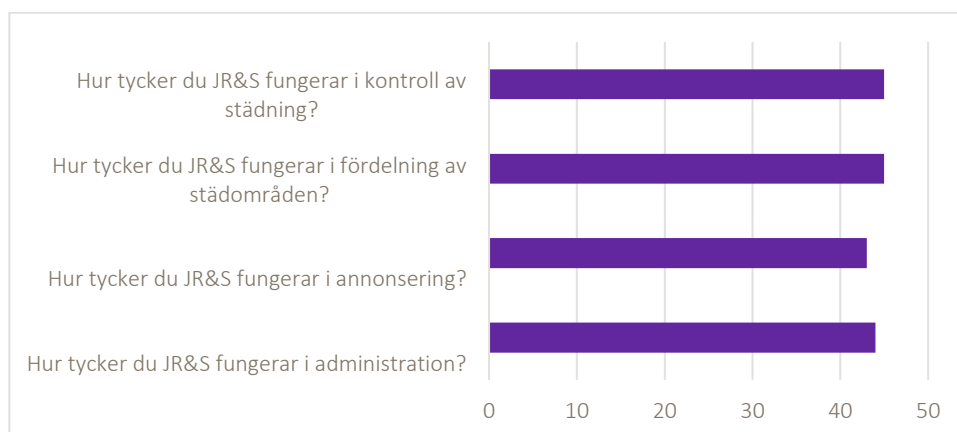
3 Utvärderingens resultat

3.1 Föreningsperspektivet

47 föreningar har svarat på Kontigos enkät; 32 procent av de som har deltagit i områdesstädningen under 2017. De svarande föreningarna är i allmänhet nöjda med sitt deltagande, och bedömer även att JRS gör nytta för Järva-området. Av de svarande anger 16 stycken att deras förening är lokaliserad i Tensta; tio i Rinkeby; fem i Husby; tre i Kista; tre i Akalla; och en i Hjulsta. 31 svarande anger att deras förening har en blandad medlemsgrupp; åtta svarande att föreningens medlemmar är kvinnor; och fyra svarande att föreningens medlemmar är män. I genomsnitt har de svarande föreningarna bildats drygt sju år innan det år de först deltagit i JRS.

Föreningarna anser att JRS fungerar väl

De svarande föreningarna tycker i allmänhet att JRS har fungerat väl. Merparten av de svarande har angett att JRS fungerat "Ganska bra" eller "Mycket bra" i följande avseenden.

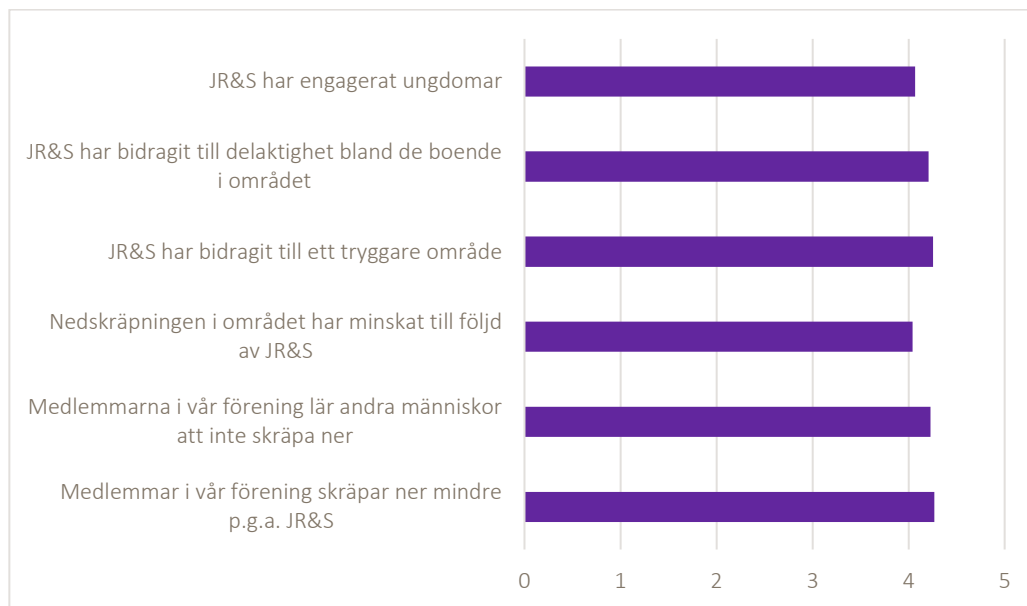
Figur 1. "Hur tycker du att JRS har fungerat i följande delar?" Antal som svarat Ganska bra eller Mycket bra (n=47). Källa: Kontigo

Utifrån intervjuerna, vid frågan om hur JRS arbetssätt fungerat, svarar en majoritet att det har varit tydlig kommunikation/information kring städning och utbildningscirklar. Föreningarna upplever att de känner sig bekväma med att kontakta JRS ansvariga vid eventuella frågor eller anmärkningar.

Föreningarna ser JRS som en möjlighet att bidra till deras närområde

Enkäten har även efterfrågat föreningarnas bedömning av JRS nytta för området. De svarande har ombetts bedöma ett antal påståenden på skalan 1–5, där 1="stämmer inte alls" och 5="stämmer väl". Figuren nedan visar de genomsnittliga svaren. Som synes är den genomsnittliga bedömningen av samtliga påståenden över fyra på skalan 1–5.

Figur 2. "Vilken nytta gör JRS för området?" Källa: Kontigo

Utifrån intervjumaterialet uppfattas JRS bland föreningarna som ett sätt att bidra till en bättre och renare stadsdel. Den lokala förankringen upplevs som en viktig anledning till föreningarnas engagemang. Ett flertal lyfter fram problematiken kring den generella nedskräpningen i området under de senaste åren, men de anser att JRS delvis är ett steg mot att tackla denna nedåtgående trend. Ett antal intervjupersoner menar att JRS bidragit till att vända trenden och minska nedskräpningen.

Många föreningar ser ett ungdomsperspektiv som betydelsefullt

Att JRS betonar en inriktning på barn och ungdomar anses av ett flertal vara viktigt då unga uppfattas som "framtidens ambassadörer" inom miljöarbetet. Dock anser ett flertal att det är oklart om barn- och ungdomsverksamhet i praktiken faktiskt har prioriterats. Genom att unga får delta i aktiviteter (städning samt utbildningstillfällen) kring nedskräpning hoppas ett flertal intervjupersoner att detta får en positiv inverkan på ungdomarnas framtida beteendemönster. Intervjupersonerna uppger att de har fått många nya idéer kring miljöarbete samt inspiration till hur man kan motivera ungdomar till att städa. Baserat på påståendet från enkäten att JRS har engagerat ungdomar, är den genomgående bedömningen att detta stämmer bra (Figur 2).

"Våra barn och ungdomar är våra framtida ambassadörer, om de plockar upp skräp tror jag inte att de kommer slänga godis eller annat."

JRS skapar framförallt möjligheter för integration inom föreningar – bidrar i mindre utsträckning till samverkan mellan föreningar

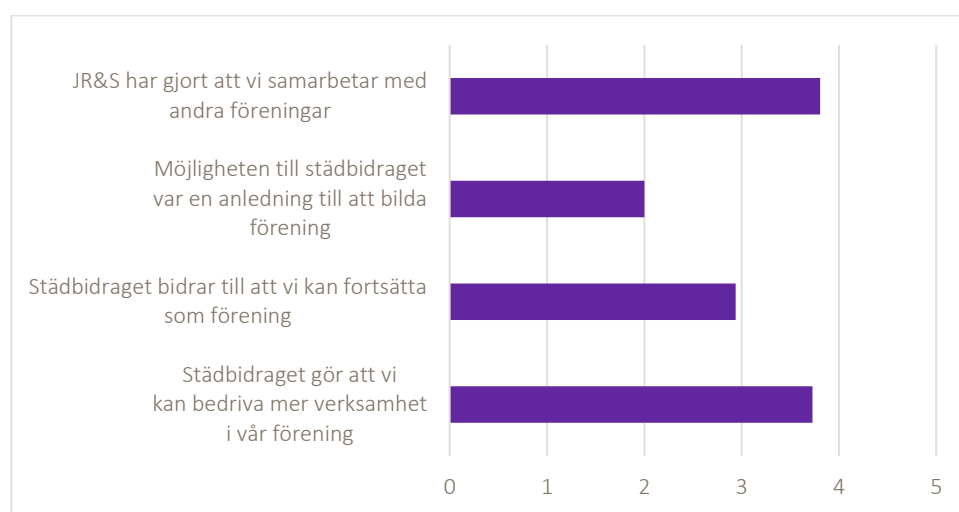
Flertalet intervjuade föreningsföreträdare har svårt att ta ställning till huruvida JRS bidrar till en ökad integration. De utbildningstillfällen och städtillfällen som genomförs inom ramen för JRS upplevs dock generellt bidra till en bättre sammanhållning inom enskilda föreningar. Genom att umgås efter t.ex. scoutlektioner och fotbollsträningar upplever många att möjligheterna till integration bland föreningens medlemmar ökar. Ett par intervjupersoner nämner att de under mötestillfällen samtalar med andra föreningar från andra nationaliteter och kulturer, kring utbyte av information och kontaktuppgifter.

Å andra sidan nämner ett flertal svaranden att bristen på integration mellan föreningarna uppfattas som en svaghet. Då föreningsstaden är uppdelade mellan olika områden i anknytning till föreningens närområde, upplevs det sällan att man möter andra föreningar, förutom under de mötestillfällen som arrangerats under året. Utifrån intervjuerna uppfattas JRS generellt inte som ett integrationsprojekt mellan föreningar, utan mer som en del av föreningsarbetet.

"Det är många föreningar i olika stadsdelar - vi har inte haft den möjligheten att ses och träffas, det känns omöjligt med så många föreningar."

"Vet inte hur projektet berikar integration, då man inte åker runt och träffar folk."

Kontigos enkätundersökning ger en delvis annan bild, då de svarande i genomsnitt anger att JRS i hög utsträckning gynnar samarbetet med andra föreningar (Figur 3).

Figur 3. "Vad betyder JRS för er förening?" Källa: Kontigo

Föreningarna är nöjda med att få lite extra pengar, men det är inte avgörande för deras fortsatta verksamhet

Utifrån enkätsvaren är den genomsnittliga bedömningen att JRS bidrar till att föreningarna kan bedriva mer verksamhet inom deras föreningar (Figur 3). I något lägre utsträckning anges JRS bidra till att möjliggöra föreningens fortsatta verksamhet. De resonemang som främst framkommer i intervjumaterialet är att JRS främst bidrar till att man kan anordna fler aktiviteter inom föreningarna, samt köpa in extramaterial till läxhjälp med mera.

"Pengarna har inte varit det viktigaste... viktigt att vi fått tillfälle att gå runt och göra lite aktiviteter."

Kommunikationen kring ökningen av antal stödmottagande föreningar upplevs som bristfällig bland flera svaranden

Antalet föreningar inom JRS har ökat stadigt över tid, vilket har lett till ändringar i utformningen av JRS vad gäller utdelningen av städbidrag. Ett flertal av de ursprungliga deltagande föreningarna upplever att kommunikationen kring detta har varit oklart. Dock lyfter dessa föreningar fram att verksamheten självfallet måste ge plats för nya föreningar, men att kommunikationen varit ottydlig kring ändringar i bidragsbeloppet som en följd av detta.

"Först sa de en hel säsong, sedan ändras det till en halv. De går igenom vem de delar ut pengar till - vi hade räknat med dessa pengar och hade redan investerat dem."

"I början var det inte så många föreningar som var med, man brukade få 20 000 per förening, då hade man en längre städperiod, sedan blev det jättemånga föreningar."

"Fick först bidrag hela säsongen, 20 000, sedan fick vi bara 5000."

Ändring av bidragsbeloppen påverkar vissa föreningar mer än andra, då villkoren för föreningsbidrag skiljer sig åt mellan stadsdelsområdena.

Det förekommer rykten om oseriösa föreningar inom JRS

Ett flertal svaranden från intervjumaterialet upplever att en del av de deltagande föreningarna uppfattas som "oseriösa". Ett antal intervjuade föreningsföreträdare anser det vara uppenbart att många föreningar inte har barn- och ungdomsverksamhet. (Kontigo noterar att JRS inte heller påstår att så är fallet.) Fokus på barn och ungdom var en viktig del i JRS initiala kommunikation, men många upplever att detta inte prioriterats under projektets gång. Ett par svaranden önskar bättre dokumentation och granskning av verksamhetsberättelser för att säkra att föreningarna på något sätt arbetar med barn och ungdomar.

"Under träffarna man blev tillkallad till i början, ser man att en del föreningar inte har ungdomsverksamhet."

"Prioritera mer vad föreningarna har för verksamhet, baserat på verksamhetsberättelser."

Flera intervjupersoner har även upplevt, och reagerat på, att vissa kvinnoorganisationer under möten genomgående företräds av män.

JRS upplevs generellt ha bidragit till ett tryggare stadsdelsområde

Baserat på enkätresultaten anser föreningarna att JRS har bidragit till ett tryggare stadsdelsområde (se Figur 1). I intervju svaren framkommer emellertid en mer delad bild. Föreningarna lyfter fram att arbetet mot en ren och snygg stadsdel, genom att plocka skräp, anmäla farliga avfall samt sprida miljöinformation, bidrar till en bild av ett tryggt område. Trygghetsfaktorn upplevs öka genom att man plockar miljö- och hälsofarliga produkter från gatorna så som glas och lustgaspatroner. En intervjuperson säger sig se en ökad trygghet i och med att relationer och respekt mellan ungdomar har stärkts genom JRS.

3.2 Effekter på nedskräpning och utemiljö

Ett centralt mål för JRS är att minska nedskräpningen. Denna eventuella effekt är svår-mätt, men det finns underlag att konsultera, t.ex. Stockholm stads trygghetsmätning. I det nedanstående diskuteras företrädesvis stadsdelsområdet Spånga-Tensta, som en approximation för hela verksamheten, men även andra stadsdelsområden berörs.

Trygghetsmätning pekar på ökad nedskräpning, i absoluta tal samt i jämförelse med andra stadsdelsområden

Stockholm stads trygghetsmätning visar på en ökande andel innevånare som upplever att nedskräpning i stor utsträckning stör ordningen i Spånga-Tensta. 34 procent tyckte så 2008; 25 procent 2011; 31 procent 2014; och 37 procent 2017. Utvecklingen är inte märkbart mer positiv i Spånga-Tensta än i jämförbara stadsdelsområden: I Hässelby-Vällingby är andelen som upplever att nedskräpning i stor utsträckning stör ordningen i princip oförändrad mellan 2008 och 2017. I Skärholmen ser vi en moderat minskning från 2008 till 2017 (34 till 27 procent), medan både Skarpnäck och Farsta har haft en positiv utveckling. För hela staden är siffran oförändrad mellan 2008 och 2017.

Zoomar vi in på stadsdelarna i Spånga-Tensta ser vi att den negativa utvecklingen i stadsdelsområdet i sin helhet, i stor del består av en negativ utveckling i Tensta. Sundby är det enda område som har en starkare negativ utveckling än Tensta. Åren 2008–2014 ser för hela stadsdelsområdet likartade ut, varför den stora ökningen mellan 2014 och 2017 inte behöver ses som en större utvecklingstrend.

Bilden är blandad, men flera intervjupersoner upplever att nedskräpningen minskar

Trygghetsmätningen ger således inget uppenbart stöd för en positiv effekt av JRS, vad gäller nedskräpning och upplevelse av utemiljö. Bilden är emellertid desto mer splittrad i Kontigos intervjuundersökning. Flera personer motsätter sig att det skulle ha blivit mindre skräpigt i Tensta under den tid JRS pågått, men andra hävdar med bestämdhet motsatsen sett på en tioårsperiod. Från Trafikkontorets sida ser man inte någon tydlig förändring i endera riktningen, men intervjupersonen där vill inte uttala sig om längre tidsperioder än ett par-tre år.

Trygghetsmätningen avseende nedskräpning kan påverkas av en ökad känsla av otrygghet i allmänhet

Ett resonemang som förs i Kontigos intervjumaterial är att en upplevd otrygghet ofta kommer till uttryck i samtliga indikatorer i en trygghetsmätning som Stockholm stads. Flera andra faktorer i trygghetsmätningen talar för en allmän negativ trend specifikt för stadsdelen Tensta; t.ex. ser vi en ökning i andel svarande som upplever problem med bostäder som är tillhåll för narkotikamissbrukare, liksom andelen som upplever problem med narkotikamissbrukare på offentliga platser. Tensta har även drabbats av flera mord, vilka har rapporterats om i media, och av vilka flera skett utomhus på offentlig plats.

Trygghetsmätningen visar vidare att andelen som upplever problem med att ungdomar stör ordningen har ökat kraftigt i Tensta, och likaledes oron för att utsättas för brott samt oro för våld eller överfall i den offentliga miljön. Däremot har oro för att gå ut på kvällen minskat från 2008 till 2017, men denna positiva indikation är ett undantag i sammanhanget. Den allmänna känslan av otrygghet har ökat från att 26 procent kände sig otrygga i Tensta 2014, till att 40 procent känner sig otrygga 2017. För Spånga-Tensta i sin helhet har motsvarande siffra ökat från 13 till 23 procent – för Stockholm i sin helhet från fem till sju procent. Rinkeby-Kista ser en nästan lika stor ökning i otrygghet som Spånga-Tensta. Enligt det resonemang som görs gällande i Kontigos intervjumaterial, kan denna allmänna negativa utveckling leda till en mer negativ upplevelse även av aspekter – såsom nedskräpning – som i själva verket kan ha blivit bättre.

Intervjupersonerna som upplever minskad nedskräpning ser dock inte JRS som en starkt bidragande anledning

Utifrån detta resonemang finns det möjligen stöd för att hävda att nedskräpningen i Tensta har ökat mindre, eller minskat mer, än vad trygghetsmätningen ger intryck av. Bilden kompliceras emellertid ytterligare av att de intervjupersoner som resonerar i dessa banor *inte* ser JRS som en tydligt bidragande orsak till ett renare och mindre nedskräpat Tensta eller Järvaområde. Istället pekar dessa intervjupersoner på en bättre förvaltning samt en "enorm uppräckning bland fastighetsägarna på tio år". Kontigo erfar även att projektet Stockholmsvärdar tydligare anses bidra till ett mindre skräpigt Tensta.

De deltagande föreningarna upplever att JRS leder till minskad nedskräpning

Det är notervärt att de deltagande föreningarna i stor utsträckning upplever att JRS bidrar till minskad nedskräpning. Som synes i Figur 2 bedömer de svarande i Kontigos enkätundersökning att JRS har en stor effekt på nedskräpningsbeteende, liksom på delaktighet och trygghet. Kontigos intervjustudie visar likaledes att de deltagande föreningarna uppfattar JRS som effektivt i det att föreningsmedlemmarnas nedskräpningsbeteende förändras. Intervjupersonerna bedömer i flera fall också att det har blivit mindre skräpigt i de områden där föreningsstädningen sker, och att detta beror på JRS.

Kontigo erfar att den typ av beteendeförändring som JRS förutsätter i allmänhet är svår att få tillstånd

Samtidigt är det Kontigos erfarenhet att den typ av attitydpåverkan och beteendeförändring som JRS förutsätter i regel är svår att uppnå. Även om vi förutsätter att en faktisk beteendeförändring uppstår hos medlemmarna i de deltagande föreningarna, är det inte säkert att dessa personer som ingångsvärde är de som står för den mesta eller värsta nedskräpningen i området. Personer som är föreningsaktiva och som söker sig till den typ av verksamheter som JRS exemplifierar, kan i viss mån förväntas ha en grundförståelse för nedskräpningsproblematiken. Allra mest tillämpligt är detta resonemang på de miljöcirklar som JRS arbetat med under tidigare år. Kontigos bedömning är att det är personer som redan har ett visst intresse för miljöfrågor, som tenderar att delta i denna typ av insatser.

En hög omsättning av innevånare hindrar långsiktighet i de effekter som JRS eventuellt skapar

En aspekt som JRS själva också noterar är att stadsdelarna där man verkar i allmänhet har en relativt hög omsättning av innevånare. Det är därför oklart hur en verksamhet som arbetar med attitydpåverkan ska kunna uppnå en långsiktig beteendeförändring i områdena. Detta är en hindrande faktor för JRS möjlighet att skapa effekter.

Sammanfattningsvis är JRS effekter på nedskräpning oklara, men sannolikt inte påtagliga

Kontigos sammanfattande bedömning är att JRS med avseende på nedskräpning har en oklar effekt, som sannolikt inte är påtaglig. Stockholms stads trygghetsmätning visar inte på en minskad upplevd nedskräpning; bedömningen av graden av nedskräpning varierar mellan Kontigos intervjupersoner, men flera som upplever att stadsdelarna blivit mindre skräpiga pekar på alternativa orsaker; föreningarna själva anger att nedskräpningsbeteendet hos medlemmarna påverkas av JRS; men Kontigo erfar att attityd- och beteendeförändringar är svåra att få tillstånd, inte minst då insatser ofta tenderar att nå "redan frälsta" snarare än de vars beteende borde förändras, samt i fallet JRS då omsättningen av innevånare i områdena är förhållandevis hög.

3.3 Arbetssätt och organisation

Arbete med föreningarna

JRS har arbetat med att nå ut till föreningar på många olika sätt, för att nå en bred målgrupp. Information om JRS har spridits via annonsblad i lokala tidningar, på hemsidor samt på anslagstavlor vid medborgarkontoret. Men framförallt har en viktig kontaktväg utgjorts av vad en intervjuperson refererar till som "fågelspråket", dvs. väl etablerade kontaktnät som har skapats i och med JRS och andra engagemang som verksamhetens personal uppburit under många år.

Båda anställda i JRS har som ingångsvärde haft starka anknytningar och nätverk till föreningslivet, vilket av flera intervjupersoner upplevs ha bidragit till omfattningen av JRS. Arbetssättet kring etablerade informella nätverk har uppmärksammats i media och från andra kommuner som varit intresserade av att implementera liknande metoder. Flera intervjupersoner menar att projektledarens roll som en "frifräsare" snarare än byråkrat, har fungerat som en brobyggare mellan förvaltningen och föreningslivet.

Bristande dokumentation och ett ostrukturerat ansökningsförfarande

Kontigo noterar att JRS i förhållandevis liten utsträckning har dokumenterat verksamheten. Det finns en begränsad möjlighet att följa ansökningsförfarandet i dokumentationen, och även en begränsad möjlighet att få överblick över de deltagande föreningarnas verksamhet. Uppföljningsmöten och möten för fördelning av stödområden är likaledes odokumenterade. Kontaktlistor över föreningarna är bristfälliga och ej uppdaterade, och JRS arbetssätt är inte så vitt Kontigo kan bedöma formaliserade eller förpackade på ett sätt som verksamheten kan sprida eller meddela.

Kontigos materialinsamling indikerar även att det ansökningsförfarande som har tillämpats i JRS kan betraktas som relativt ostrukturerat. Intresserade föreningar har deltagit i ett möte och lämnat in blanketter, varpå de har fördelats stödområden. JRS har inga deltagarlistor från miljöcirklar eller Boskola. Kontigo noterar även att ett antal föreningar som fått stödbidrag samtidigt har sökt och nekats föreningsbidrag från stadsdelsförvaltningen, enligt vad enkätsvaren visar. En systematisk samkörning av föreningar i JRS och föreningar som får annat stöd har inte ansetts relevant av JRS utförare.

Inget systematiskt ungdomsperspektiv

2008 års tjänsteutlåtande, liksom intressenters och andra intervjupersoners förväntningar, gör gällande att JRS ska sträva efter att inkludera ungdomar i sitt arbete. Kontigos material tyder inte på att detta sker systematiskt. Flera intervjupersoner ifrågasätter att JRS aktivt arbetar med att nå ungdomsgruppen, då man inte upplever att kända ungdomsföreningar är representerade, och inte heller att ungdomar i tillräcklig utsträckning deltar i JRS aktiviteter.

Olycklig ryktesspridning kring deltagande förenings seriositet

Kontigo erfar att det förekommer en ryktesspridning i intervjumaterialet kring att vissa föreningar ska ha tillkommit enkom för att tillskansa sig stödbidraget. Fler intervjupersoner noterar även ett antal oklarheter som kan föra tankarna i sådan riktning: Samma personer är kontaktpersoner för många olika föreningar; flera olika föreningar finns på samma adresser; en oproportionerligt stor andel av de nationella eller etniska föreningarna har en likartad inriktning; och intervjupersoner anger att vissa kvinnoorganisationer tenderar att representeras av män på JRS möten.

Kontigo bedömer att de faktorer som av intervjupersoner upplevs som indicier på oegentligheter, kan dock lika väl förklaras på andra sätt. T.ex. är det vanligt att föreningsaktiva individer är aktiva i flera olika föreningar, vilket kan förklara en överlapp av kontaktpersoner. Kontigo vill ha noterat att denna utvärdering vare sig kunnat eller ämnat belägga eller dementera några oegentligheter.

Låg grad av kontroll av deltagande föreningar

Kontrollen av de deltagande föreningarna har varit obefintlig eller ej dokumenterad. JRS hänvisar till att deltagande föreningar måste ha organisationsnummer, samt i övrigt att JRS har en personlig kontakt med föreningarna. JRS har inte begärt in några verksamhetsberättelser eller liknande för att styrka att föreningarna bedrivit en verksamhet, och föreningarna har inte heller behövt skriva under någon avsiktsförklaring eller motsvarande dokument i samband med sitt deltagande. Så vitt Kontigos material indikerar har JRS enda strukturerade kontroll av föreningarna varit att säkerställa att angivna organisationsnummer är korrekta. Kontigo erfar även att JRS strävat efter en relativt låg grad av motprestationer från föreningarna, då städbidraget är förhållandevis litet och då man inom JRS-upplägget vill uppnå en låg grad av administrativ börda för deltagarna.

I nuläget oklar planering kring användningen av personalresursen

Kontigo noterar att JRS tidigare arbetat med miljöcirkel och boskola under vinterhalvåret, då föreningsstället inte pågår. Då dessa delar av verksamheten har plockats bort ur budget är det oklart vad personalresursen idag ska ägna den frigjorda tiden åt. Kontigos materialinsamling tyder inte på att några planer eller tankar finns kring detta i nuläget.

4 Slutsatser och rekommendationer

4.1 Slutsatser

Kompetens, nätverk och förtroende

Kontigo bedömer att JRS personella resurs präglas av ett starkt engagemang och en påtaglig lokal förankring. Materialinsamlingen indikerar att man besitter ett unikt nätverk och uppbär ett stort förtroende i målgruppen. Kontigos bedömning är att nätverk och kompetens som byggts upp inom JRS kan förvaltas och nyttogöras. Kontigos enkätstudie liksom intervjuer med föreningar tyder på ett stort förtroende för de personer som bedriver JRS.

Uppskattat bland deltagande föreningar

Kontigos enkät- och intervjustudie visar att de stödmottagande föreningarna ser en nytta med sitt deltagande, kopplat till möjligheten att möta andra föreningar samt att bedriva mer föreningsverksamhet för det stöd man tilldelas. Föreningsenkäten visar att man i allmänhet tycker att JRS fungerar mycket bra, och intervjuerna visar som nämnts på ett högt förtroende för JRS personal. Ett antal invändningar mot JRS förekommer dock också, som nämnts i det ovanstående.

Oklart kring måluppfyllelse och effekter

Utifrån de uttalade målformuleringar och underförstådda målsättningar som är fallet, bedömer Kontigo att JRS måluppfyllelse är svag samt att effekterna är oklara. Som diskuteras ovan är målen kopplat till en minskad nedskräpning och renare utemiljö förmodligen inte en påtaglig effekt av verksamheten.

Den andra delen av JRS mål och syfte rör integration. Här är Kontigos bedömning att de deltagande föreningarna ser en viss nytta, främst kopplat till att man kan bedriva extra verksamhet för pengarna man får, samt att man uppskattar möjligheten att knyta kontakter med andra föreningar. Kontigos bedömning är dock att stödets omfattning inte kan antas ha en avgörande effekt på föreningarnas möjlighet att bedriva verksamhet, vilket intervjuerna med de deltagande föreningarna också ger stöd för. (Att stödet ändå i allmänhet uppfattas som viktigt visar sig i enkätsvaren.) Kontigo bedömer även att de aktiviteter som kopplar till att sammanföra olika föreningar med varandra är begränsade.

Tittar vi närmare på respektive delmål inom JRS, noterar vi att de i flera fall är allmänt hållna och av visionär karaktär – att tala om konkret måluppfyllelse är därför vanskligt.

Viktigt att stödja föreningslivet – men stöd kräver riktning, struktur och kontroll

En större fråga är om JRS är rätt sätt att stödja föreningslivet, givet att detta är önskvärt. Kontigo erfar att det i allmänhet finns en stark tilltro till nyttan av ett rikt föreningsliv,⁴ och att detta är och har

⁴ Ds 2004:49. *Föreningsliv, makt och integration. Rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram.*

<http://www.regeringen.se/49baf9/contentassets/f37d5f12007049f19009dbad6a47f43c/foreningsliv-makt-och-integration-del-1> (tillgått 171108)

varit en grundpelare i svensk politik.⁵ Det har även uppmärksammats att utrikesfödda tenderat att vara föreningsaktiva i lägre utsträckning än infödda, vilket enligt vissa bedömare kan antas bidra till en politisk marginalisering.⁶

Kontigo erfar specifikt från ett stort antal kartläggningar och utvärderingar att ett rikt föreningsliv i många sammanhang är en förutsättning för att nå ut till vissa grupper med t.ex. myndighetsinformation eller utbildningsinsatser avseende t.ex. hälsofrågor.⁷ Ideella föreningar är i vissa fall de arenor som finns att tillgå för att nå ut, vilket kan leda till en situation där föreningarna förväntas spela en viktig roll som arenor för andra insatser, ofta utan få någonting tillbaka rent ekonomiskt. Ideella föreningar kan vidare vara viktiga för att bygga upp humankapital hos individer, och för att stärka ett positivt civilsamhälle med socialt ansvarstagande och mellanmänsklig tillit. Föreningsstöd har således flera starka argument, på såväl en konkret som mer abstrakt akademisk nivå.

Däremot noterar Kontigo att inte *allt* föreningsliv kan antas vara av godo. Vår bedömning är att JRS saknar systematik för att kontrollera om föreningarna bedriver verksamhet som är i linje med vad stadsdelsförvaltningen önskar uppmuntra, eller om föreningarna bidrar till de andra samhällsnyttor som kan komma ur ett rikt föreningsliv. Även Robert Putnam⁸ noterar att socialt kapital kan ha positiva såväl som negativa aspekter. Utan någon jämförelse i övrigt kan vi dock konstatera att även exempelvis Hells Angels är en förening – med organisationsnummer – utan att för den sakens skull vara en verksamhet av typen som det offentliga tenderar att vilja stödja.

Kontigo bedömer att JRS ansökningsprocess är osystematisk och uppfattas som ad hoc-mässig, samt att kontrollen av de stödmottagande föreningarna är bristfällig. Vi anser därmed att JRS i nuvarande form inte med tillräcklig säkerhet kan sägas utgöra en välriktad stödför föreningslivet. Strukturen för fördelning av stödområden är svag och lämnar utrymme för godtycke; dokumentationen är obefintlig vilket vi bedömer gör verksamheten högradigt personberoende och svår att följa upp. Den låga graden av transparens och struktur som flera intervjupersoner upplever, utgör olyckligtvis en mylla för ryktesspridning och misstankar kring de deltagande föreningarna – detta även *bland* de deltagande föreningarna. Det är Kontigos bedömning att JRS inte lever upp till de krav som måste ställas på föreningsstöd sett till transparens, struktur och kontroll.

Kontroll av stödmottagande föreningar ett utvecklingsområde

Organisationsnummer är den kontrollfunktion som främst tillämpas i dagsläget, vilket enligt Kontigos bedömning inte säger tillräckligt mycket om föreningarnas verksamhet. Vi noterar att kriminella såväl som extrema politiska eller religiösa organisationer har organisationsnummer, vilket indikerar att även föreningar med en tvivelaktig inriktning skulle passera denna kontroll. Vi noterar även att föreningar med obefintlig aktivitetsnivå kan ha organisationsnummer. Kontigos bild av att

⁵ Berggren & Trädgårdh, 2015. *Är svensken människa? Gemenskap och oberoende i det moderna Sverige*.

⁶ Myrberg, 2004. "Föreningsliv och politiskt deltagande."

<http://www.regeringen.se/49baf9/contentassets/f37d5f12007049f19009dbad6a47f43c/foreningsliv-makt-och-integration-del-2> (tillgått 171108)

⁷ Se t.ex. *Utvärdering av Noaks Ark Syd* (2016, på uppdrag av Region Skåne), *Utvärdering av RIFFI* (2016, Folkhälsomyndigheten), *Effektivitetsrevision avseende kamratföreningen Oasen och Somaliska hälsoteamet* (2014, Folkhälsomyndigheten), *Kartläggning och utvärdering av migrantorganisationer* (2014, Stockholms läns landsting), *Kartläggning och utvärdering av det hivpreventiva systemet i Göteborg* (2014, Göteborgs stad), och *Följeforskningen av Asylsökandes hälsoundersökningar* (2014, dåvarande SMI).

⁸ Tongivande statsvetare som forskat kring socialt kapital.

organisationsnummer är en otillräcklig kontrollfunktion bekräftas vid avstämningar med andra delar av föreningslivet.

Kontigo bedömer att den låga graden av kontroll leder till en uppenbar risk för att JRS missbrukas. Samt, som nämnts, till ryktesspridning – vilket potentiellt kan skada JRS men även huvudmannens legitimitet.

Här bör tilläggas att JRS även tillämpar vad vi betraktar som en informell kontroll av föreningarnas respektive verksamhet, i och med de kontakter som personalen har med föreningarna. Kontroll av de specifika insatserna inom JRS, såsom kontroll av utfört städ och stickprovskontroller vid miljö-cirklar och boskolor, har man som nämnts tillämpat systematiskt.

Insatslogik försvårar uppföljning

Kontigo bedömer att JRS har en i delar otillfredsställande insatslogik. Med detta menar vi att JRS har otydliga mål och syfte, samt en inte tillräckligt väl sammanhängande tänkt effektkedja. JRS har inte vinnlagt sig om att belägga effekterna av verksamheten, och det saknas enligt Kontigos bedömning en klar tanke om hur de målsättningar som finns faktiskt ska uppnås på en konkret nivå, vilket leder till målgap och målläckage. Kontigo bedömer vidare att målformuleringarna är relativt vaga, vilket riskerar att hämma styrningen i verksamheten – det finns helt enkelt väldigt många grader av frihet i genomförandet.

En konkret aspekt av den otillräckliga insatslogiken handlar om att arbetssätten inte är formaliserade och dokumenterade. Dels leder detta till att det uppstår frågetecken kring vilka konkreta aktiviteter som genomförs, men också till att insatsen blir högradigt personberoende. Skulle nuvarande bemanning lämna JRS skulle det enligt Kontigos bedömning finnas mycket lite kvar av verksamheten. Samtidigt är det utifrån befintlig dokumentation svårt att avgöra om den administration som idag är fallet kräver två heltidsresurser – eller om mer strukturerade arbetssätt hade varit mindre resurskrävande på sikt, vilket dock verkar sannolikt.

JRS insatslogik med avseende på nedskräpning bygger på en kedja av starka antaganden, främst kring möjligheter till beteendeförändring och träffsäkerhet i vilka delar av målgruppen som nås. Kontigo bedömer att dessa antaganden inte beläggs, och att arbetssätten som finns inte tydligt korreponderar med dem. Med andra ord saknas aktiviteter kopplade till att säkerställa att varje steg i insatslogiken realiseras. Samma sak kan sägas om insatslogiken med avseende på integration och demokrati; vi vet som sagt inte om föreningsstödet är optimerat i bemärkelsen välriktat, och vi bedömer att JRS aktiviteter inte är utformade för att i största utsträckning gynna integration *mellan* deltagande föreningar.

Tabell 1. Utvärderingsfrågorna och Kontigos sammanfattande bedömningar. Källa: Kontigo

Utvärderingsfrågor	Kontigos bedömning
1. Föreningarna	
a. Har föreningarna som städar annan verksamhet än bara städning, och i så fall vad?	Utifrån intervjuer och enkätsvar syns en variation, med fokus på idrott, kultur och sociala aktiviteter. Kontigo kan inte utifrån materialet säkerställa att samtliga föreningar har annan verksamhet, och vår bedömning är att JRS inte heller kan säkerställa detta.
b. Sitter samma person i styrelsen i flera föreningar som städar?	Framförallt är samma person i flera fall kontaktperson för flera olika föreningar. Vi noterar att föreningsaktiva inte sällan har ett brett engagemang, och att detta faktum således inte behöver ses som komprometterande.
c. Har föreningarna demokratiska värderingar och jämställda styrelser?	Samtliga svarande i enkätstudien anger att så är fallet.
d. Om föreningen sökt föreningsbidrag, hade de inrymts inom kriterierna för föreningsbidrag som gällde 2017?	Kontigos bedömning är att detta tycks variera, men att ett säkrare svar kräver en närmare granskning av respektive förening än vad som är möjligt utifrån JRS dokumentation. Vi noterar dock även att ett mindre antal enkätrespondenter anger sig ha fått avslag på ansökan om föreningsbidrag.
e. Erhåller föreningarna som städar andra bidrag från Stadsdelarna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista?	Ett antal enkätrespondenter anger att de har sökt föreningsbidrag (24 stycken), och ett fåtal anger att de har fått avslag (sex stycken).
f. På vilket sätt kan verksamheten utvecklas för att öka demokratin inom Järvaområdet?	Kontigo bedömer att JRS måste tillämpa en tydligare struktur för fördelning av städbidraget, samt en kontroll av vilka föreningar som får bidrag och vilken annan verksamhet de bedriver. Här behövs också tydligare mål för att styra verksamheten, t.ex. avseende vilken karaktär av föreningar man önskar stödja, samt inte minst tydligare definition av "integration" och vad som ska uppnås därvidlag. Kontigo bedömer även att JRS tydligare kan utforma aktiviteter som låter föreningarna mötas och samverka.
g. På vilket sätt kan städverksamheten även avse andra geografiska områden i Stadsdelen Spånga-Tensta?	Kontigo kan inte besvara denna fråga utifrån befintligt underlag.
2. Administration	
a. Krävs det två heltidsresurser för att sköta administrationen? Om inte, vad krävs?	Personell resurs bör ha frigjorts i och med att miljöcirklar och bokolor tagits bort – här finns sannolikt ett minskat behov av personal främst under vinterhalvåret. Vidare bedömer Kontigo att en mer strukturerad verksamhet förmodligen hade kunnat bedrivas mer effektivt. Kontigo finner även att den befintliga personalresursen är förhållandevis omfattande relativt JRS faktiskt verksamhet.
b. På vilket sätt kan den ekonomiska hanteringen skötas mest effektivt?	Det problemområde som Kontigo noterar rör sig främst om ansökningsförfarande och kontroll av föreningarnas verksamhet. Några föreningar är besvikna över att det dragits ner på städ-

	perioder, sannolikt pga. ett ökat antal deltagande föreningar. Här bedömer Kontigo att kommunikationen har varit bristfällig från JRS, vilket hämmat möjligheterna till långsiktig planering hos föreningarna.
c. Sker kvalitetssäkring och tilldelning av uppdrag till föreningar som stödar på ett säkert, effektivt och transparent sätt?	Som indikerats ovan bedömer Kontigo att så inte är fallet.
3. Från beslut till idag	
a. Har verksamheten följt målen i Tjänsteutlåtandet från 2008 eller har det tagit en annan väg, och i så fall; hur stor är avvikelsen?	Kontigo bedömer att någon större avvikelse inte har varit fallet – däremot bedömer vi att JRS lider av en otydlig insatslogik, vilket sannolikt hämmar styrningen. I förlängningen bedömer vi att detta ger upphov till en diskrepans mellan förväntningar och utfall, där flera intressenter t.ex. skulle önska ett tydligare fokus på ungdomsorganisationer.
b. Har föreningsstad lett till att entreprenören har mindre mängd sopor att hantera, och i så fall hur ser den trenden ut och hur mycket har man sparat i kostnader?	Kontigo erfar att kostnaden för städentreprenören har varit fast och således inte förändrats sedan oktober 2014 då det nya driftavtalet startade. Kontigo noterar även att det är entreprenören som hanterar de sopor som JRS genererar i och med städningen, varför mängden sopor att hantera bör vara oförändrad.
c. Är besparingen, om det finns någon, i paritet med den kostnad som föreningsstad kostar?	Som nämnt är kostnaden för stadsdelen fast i och med driftavtalet. JRS kan inte heller ersätta vanliga städinsatser, som ska ske dagligen och året om. Vidare bedömer Kontigo att JRS effekt på nedskräpning är oklar och sannolikt svag. Trafikkontoret ser inte heller någon minskad nedskräpning eller konkret effekt av själva städet.
4. Miljö- och boskola	
a. Finns det föreningar som genomför dessa årligen, och är det i så fall olika deltagare varje år eller är det samma?	Då JRS inte håller sig med deltagarlistor kan Kontigo bara delvis besvara denna fråga. Föreningsenkäten visar dock att de som drivit miljöcirkel har gjort detta i genomsnitt fem och ett halvt år, med i genomsnitt 21 deltagare som totalt sett genomgått insatsen. Motsvarande genomsnitt för boskolan är tre år och 29 deltagare. Intervjuerna med föreningarna indikerar att det varierat mellan samma och olika deltagare.
b. De som är inkopplade på bo- och miljöskola – vad anser de om studiecirkelverksamheten? Har det skett någon förändring i beteende eller kunskap?	Enkäten visar att 25 av 28 svarande tycker att kunskaps-spridningen i föreningen fungerat bra avseende miljöcirkeln; 18 av 19 svarande har motsvarande uppfattning om boskolan. De svarande i enkäten upplever också i allmänhet att dessa insatser fungerat bra. Intervjustudien med föreningarna bekräftar denna bild.
5. Övriga intressenter	
a. Vad anser fastighetsägarna om verksamheten? Är dom bekanta med verksamheten? Vill dom bidra? Vad gör dom själva? Finns det anledning till samordning med deras egen verksamhet inom området?	Kontigo bedömer att fastighetsägarna i låg grad är bekanta med JRS verksamhet. De som är bekanta med JRS är dock i allmänhet frågande till effekten av verksamheten.

4.2 Rekommendationer

Kontigo bedömer att JRS inte kan sägas fungera tillräckligt väl i sin nuvarande form. Samtidigt finns det många positiva aspekter av JRS, vilket vi har lyft i det ovanstående. Vi ser här två möjliga scenarier: Att JRS helt avvecklas, eller att verksamheten utvecklas och ges en tydligare struktur.

4.2.1 Om man beslutar att driva verksamheten vidare

Utveckla kontrollen av de stödmottagande organisationerna

JRS utformning består i att små medel fördelas i utbyte mot en relativt liten motprestation. Det är således rimligt och önskvärt att inte kräva alltför hög grad av kontroll eller dokumentation. Kontigo bedömer dock att det av olika anledningar är påkallat med en något mer omfattande kontroll än vad som är fallet i dagsläget.

Det mest grundläggande är att samköra stödmottagande föreningar med dem som sökt föreningsstöd. Vi ser i enkätresultaten att några föreningar sökt men nekats stöd. Kontigo kan utifrån befintligt underlag inte ta ställning till vad detta säger om ifrågavarande föreningar, men det kan ses som en indikation på att de eventuellt inte lever upp till vissa krav på verksamhet eller inriktning.

Vidare ser vi att det är rimligt att begära in någon form av dokumentation från de deltagande föreningarna, t.ex. verksamhetsberättelser, för att belägga att verksamhet bedrivs samt bedöma huruvida det är verksamhet som förvaltningen vill stödja. En så grundläggande nivå av kontroll kan fungera som en barriär för oseriösa föreningsbildningar.

Föreningarna kan också få skriva under en avsiktsförklaring/*letter of intent* kring att man förbinder sig till att genomföra de uppgifter som insatsen inbegriper; att man delar de värderingar som medelgivaren står för; och att man bedriver en viss typ av verksamhet i en viss uträkning. En sådan avsiktsförklaring skrivs under av kontaktperson samt två firmatecknare. Detta är ett sätt att tydligare kommunicera JRS förväntningar på deltagare och stödmottagare.

En något ökad kontroll och tydlighet i kravställning kan även ge möjlighet att stötta mindre föreningar i sitt föreningsarbete. Kontigo erfar att föreningar ofta kan göra fel i god tro, t.ex. genom att sammanblanda ordförande och kassör, eller genom att ha revisorn vald i styrelsen. Här kan ett tydligare JRS i bästa fall hjälpa föreningar att göra rätt.

Slutligen finns även möjligheten att JRS årligen utför en fördjupad kontroll av ett mindre antal slumpvist utvalda föreningar. Här kan ingå att besöka verksamhetens aktiviteter, intervjua medlemmarna, etcetera. Om de deltagande föreningarna underkastar sig ett sådant krav i nämnda avsiktsförklaring, kan detta fungera som en mekanism för att öka legitimiteten för JRS och deltagande föreningar, och samtidigt avskräcka oseriösa aktörer.

Utveckla dokumentationen

Sammankopplat med rekommendationen ovan om en något utökad kontroll, bedömer Kontigo också att en något utökad dokumentation är behövlig. De möten som JRS arrangerar bör dokumenteras, och aktiviteter som sker bör kompletteras med deltagarlistor. Med uppdaterade och kompletta kontaktlistor till de deltagande föreningarna underlättas uppföljning, och om verksamhetsberättelser och liknande begärs in kan deltagarpopulationen enklare överblickas. Vidare är det Kontigos uppfattning att JRS arbetssätt behöver utvecklas – och dokumenteras – för att göra verksamheten personberoende i så låg grad som möjligt. Det finns även anledning att tro att en

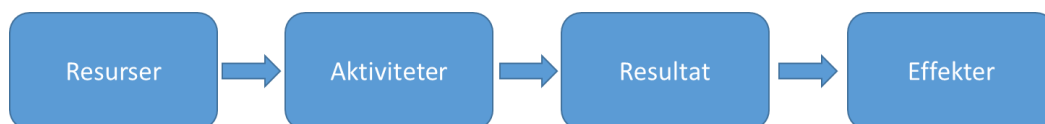

ökad formalisering av arbetssätt kan bidra till en översyn av insatslogiken, och en förstärkning av de insatser som behövs för att den tänkta effektkedjan ska säkerställas i varje led.

Utveckla målen

En utvecklad dokumentation och insatslogik ger även skäl för utvecklade målformuleringar. Kontigo noterar att definitionen av integrations- och demokratimålen är vaga och således svåra att bedöma. Önskan om en stor andel deltagande ungdomsorganisationer är inte heller målsatt på ett sätt som möjliggör mätbarhet. Vi bedömer även att målen kring minskad nedskräpning inte är tillräckligt specifika för att gå att följa upp på ett meningsfullt sätt.

För att analysera verksamhetens insatslogik föreslår vi en tillämpning av Kontigos mållogikkedja. Modellen beskriver schematiskt hur resurser, dvs. finansiering, tid och kompetens, omsätts i effekter, dvs. önskad påverkan på målvariablerna. Detta sker via planerade aktiviteter, som avses leda till önskade resultat. Resultaten av aktiviteterna ska i sin tur skapa den påverkan, dvs. de effekter, som insatsen önskar åstadkomma.

Tabell 2. Modell för insatslogik. Källa: Kontigo

Vidare kan målformuleringarna i sig själva förslagsvis granskas utifrån kriterierna Realism, Relevans och Mätbarhet. Tabell 3 nedan sammanfattar målnivåerna utifrån respektive målkriterium.

Tabell 3. Målkriterier. Källa: Kontigo

Målnivå \ Målkriterier	Aktiviteter	Resultat	Effekter
Är målet Relevant?	Kan aktiviteterna tänkas skapa de tänkta resultaten?	Kan resultaten tänkas leda till önskade effekter?	Hur förhåller sig målen till, t.ex., syftet med finansieringen eller identifierade behov i målgruppen?
Är målet Realistiskt?	Kan aktiviteterna genomföras givet befintliga resurser?	Kan resultaten skapas genom planerade aktiviteter?	Är önskade effekter möjliga att nå, givet insatsens omfattning?
Är målet Mätbart?	När är en aktivitet genomförd? (Ex.: Utbildning genomförd.)	När är ett resultat skapat? (Ex.: Uppmätt kunskapsökning i före- och efter-enkät.)	När uppstår en effekt, i relation till ett utgångsläge, och kan den isoleras från andra påverkans-faktorer?

Ett realistiskt effektmål innebär ett relevant resultatmål, liksom ett realistiskt resultatmål innebär ett relevant effektmål.

Utveckla ansökningsförfarandet

Kontigo bedömer att utvecklade mål också möjliggör ett mer strukturerat ansökningsförfarande. Om JRS blir tydligare kring den önskade attitydpåverkan, kan det formuleras tydligare kriterier kring vilken typ av föreningar (med vilken typ av medlemmar, t.ex. ungdomar) som man vill inkludera i insatsen. Om integrationsmålet tydliggörs, kan tydligare kriterier för deltagande föreningar tas fram också med detta i beaktande. Likaledes ser vi att ett mer strukturerat ansökningsförfarande går hand i hand med en utvecklad dokumentation, där material begärs in från föreningarna, där urvalskriterier tydliggörs och kommuniceras, och där urvalsprocessen dokumenteras och synliggörs.

Utveckla rollerna inom JRS

Kontigo noterar att vissa komponenter i JRS redan har lyfts ut ur budgeten. Miljöcirkel och boskola är inte längre aktuella att bedriva inom verksamheten. En fråga som uppkommer är vad man t.ex. ska göra på vintern, när det inte finns någon verksamhet. (Städningen sker på sommaren – tidigare skedde miljöcirkel och boskola under vinterhalvåret.)

Det är i nuläget också oklart om två heltidstjänster verkligen är nödvändiga för att sköta det administrativa arbetet i JRS. Kontigo bedömer att så inte är fallet i och med att insatsen reducerats enligt ovan. Kontigo föreslår att rollerna i JRS antingen utvecklas för att tydligare produktivt tas i anspråk inom verksamheten, eller att den personella resursen minskas. T.ex. behövs kanske inte två heltidsanställda hela året, när merparten av det operativa arbetet sker under städperioden.

4.2.2 Om man beslutar att inte driva verksamheten vidare

Överväg andra typer av föreningsstöd

Kontigo bedömer att JRS har erbjudit en uppskattad möjlighet för små föreningar att få stöd i utbyte mot en begränsad motprestation. Här är det Kontigos bedömning att man vid ett avvecklande av JRS kan överväga att kanalisera frigjorda resurser till ett mer välriktat, och tydligare målsatt, föreningsstöd. Hur detta ska utformas är en strategisk diskussion som inte ligger i Kontigos roll att utveckla.

Utred vilka delar av JRS som kan tas över av annan huvudman

I det fall att komponenter inom JRS är av intresse för andra intressenter, bedömer Kontigo att det är rimligt att dessa intressenter tar över huvudmannskapet för dessa delar av verksamheten. En sådan överlämning gäller om miljöcirkelarna kan drivas vidare av fastighetsägare.⁹ Kontigo ser positivt på att intressenter som ser en tydlig nytta av JRS verksamhet bidrar till att driva verksamheten, eller delar av den, vidare.

Förvalta de nätverk som byggts upp under mer än tio år av verksamhet

Som nämnts har JRS bidragit till att värdefulla nätverk arbetats fram under många år. Det är Kontigos bedömning att dessa nätverk med fördel kan förvaltas i fortsatt arbete med föreningslivet, givet att vi vill åstadkomma en långsiktighet i JRS resultat. Många av de deltagande föreningarna har

⁹ I skrivande stund är det ännu inte klart om dessa diskussioner kommer att ha något konkret resultat.

starka kontaktnät med familjer och boende i Järvaområdet. Detta skulle eventuellt kunna bli en indirekt del av stadsdelens strukturerade samverkansarbete, att jämföra t.ex. med Örebros arbete i forskningsprojektet 'Effektiv samordning i trygghet' (EST) tillsammans med Brottsförebyggande rådet¹⁰. *Linkworkers/medborgarguider* är något som JRS tidigare har försökt implementera i verksamheten, men som ej fått en betydande roll.

¹⁰ <https://www.bra.se/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2017-09-27-fastighetsagarnas-trygghetsvardar-sprider-lugn-i-vivalla.html>

5 Intervjupersoner

Intressenter, initiativtagare, utförare, samverkanspartners

Bengt Thegenholm – Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Burhanettin Yildiz – Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning (projektledare JRS)

Caroline Dahlblom – Familjebostäder

Dan Winnanson - AB Upplands-Brohus

Ewa Jungstedt Pilestål – Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Felat Kockaya – Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning (JRS)

Lind Attin – Föreningspool Malmö

Love Hägerstrand – Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Martina Ljunggren – Åke Sundvall

Mats Carinder – Centrumchef Tensta

Per Anders Staffansson – Stockholms stad, Trafikkontoret

Richard Hultman – Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Roland Målsäter – Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Stefan Mattsson – Svenska Bostäder

Tommy Tuvunger – Stockholms stad, Skadedjurssamordning

Ulf Malm – Järva Fastighetsägare

Verner Stadthagen – Tidigare Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Ylva Forslund – Einar Matsson

Kontigo har även haft ett antal avstämningar med Ditte Westin på Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, samt varit i löpande kontakt med JRS projektledare.

Föreningar

Batalale

Benadir idrottsförening

Eritreanska föreningen i Husby Kista Akalla

Eritreanska låglandsriksorganisationen

Eritreanska Pensionärsavdelningen

Fumo förening/jilibföreningen

Järva demokrati och uvecklingsförening

Kifayeh kultur- och ungdomsförening

Maanka

Melekend ungdoms- och kulturförening

Nordafrikanska föreningen i Stockholm

Norra Järva Scoutkår

Mudug Handikapp hjälpförening

Oduf

Spånga IS

Somaliska kvinnor i Hobyö

Tensta FF

Quandalföreningen

Qaran IKF

Quaran idrottsförening

Shanta basket

Svenska Grekiska kvinnoööreningen

Swedish integrationsforum

Waamo förening

Warta föreningen sport i Kista

Kontigo har även varit i kontakt med ett mindre antal föreningar som inte har velat svara på frågor.

